

kancelář
Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny

Z á p i s

ze zasedání Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny dne 25. března 2013

Zasedání Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny se konalo dne 25. března 2013 od 13:00 do 17:15 hodin ve Strakově akademii, v zasedacím sále vlády ČR.

PŘÍTOMNÍ ČLENOVÉ RADY:

BALÁŽ Jozef, Mgr.
BALOG Ján
BALOGOVÁ Lenka, Bc. (místopředsedkyně Rady)
BANGA Patrik
BEŇÁK David, Mgr.
FILOVÁ Božena
KÖTTNEROVÁ Renata, PhDr.
TIŠER David
VORÁČ Emil
ŠIMÁČEK Martin, Bc.
ŠIMŮNKOVÁ Monika, Mgr. (výkonná místopředsedkyně Rady)

ZÁSTUPCI S POVĚŘENÍM:

BÍLKOVÁ Marie, Ing. (zástupkyně náměstka ministra financí, Ing. Jana GREGORA)
BRZKOVÁ Martina, Bc. (zástupkyně náměstka ministra zdravotnictví, MUDr. Ferdinanda POLÁKA, Ph. D.)
DANIEL Stanislav, Bc. (zástupce předsedy Asociace krajů ČR, JUDr. Michala HAŠKA)
DOBEŠ Jan, Mgr. (zástupce ministryně práce a sociálních věcí, Ing. Ludmily MÜLLEROVÉ)
FRYČ Jindřich, PhDr. (zástupce ministra školství, mládeže a tělovýchovy, Prof. PhDr. Petra FIALY, Ph.D., LL. M.)
JANEBA Michal, Ing. (zástupce ministra pro místní rozvoj, Ing. Kamila JANKOVSKÉHO)
MIKEŠ František, JUDr. (zástupce ministryně kultury, Mgr. Aleny HANÁKOVÉ)
HOJNI Petra, MA (zástupkyně náměstka ministra zahraničních věcí, Ing. Jiřího SCHNEIDERA)

NEPŘÍTOMNÍ ČLENOVÉ:

BRADOVÁ Jiřina, Bc.
DANIEL Jiří, Bc.
HORVÁTHOVÁ Věra, Bc.
KUROVÁ Lenka, Mgr.
NEČAS Petr, RNDr. (předseda Rady)
POLÁČKOVÁ Lýdia, Bc.
SLIVKA Roman, Bc.

HOSTÉ:

AMBRIŠKO Róbert, Ing. (Komunita Sant'Egidio)
BARŠOVÁ Andrea, PhDr. et Mgr. (ÚV ČR)
CPINOVÁ Soňa, PhDr. (MŠMT)
ČERNIKOVSKÝ Petr, Mgr. (MŠMT)
DEMETEROVÁ Iveta, Bc. (Český rozhlas)
HOLOMEK Karel, Ing. (Muzeum romské kultury)
HRABEC Jan, Mgr. (Komunita Sant'Egidio)
PECHOVÁ Anna, Mgr. (MŠMT)
PELÍŠKOVÁ Věra, Mgr. (MMR)
POLÁKOVÁ Jana, Mgr. (Muzeum romské kultury)

ZA ODD. KANCELÁŘE RADY VLÁDY ČR PRO ZÁLEŽITOSTI ROMSKÉ MENŠINY A SEKRET. RADY VLÁDY PRO NÁRODNOSTNÍ MENŠINY:

BATYIOVÁ Darina, MA
KOŠATKOVÁ Eva, Mgr.
LUDLOVÁ Nikola, Bc.
MARTÍNEK Martin, MA (tajemník Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny)

BOD JEDNÁNÍ Č. 1

ZAHÁJENÍ

Z důvodu nepřítomnosti předsedy Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rada“) se řízení jednání ujala M. Šimůnková, výkonná místopředsedkyně Rady. Bylo ověřeno, že Rada je usnášeníschopná; na začátku jednání bylo přítomno 17 členů a zástupců členů s hlasovacím právem. Místopředsedkyně na plénu přivítala nové členy Rady, pány Davida Tišera a Emila Voráče, jejichž jmenování vláda projednala dne 13. března 2013.

BOD JEDNÁNÍ Č. 2

PŘEDSTAVENÍ A SCHVÁLENÍ PROGRAMU ZASEDÁNÍ RADY

M. Šimůnková představila návrh programu, který členové Rady obdrželi předem společně s podkladovými materiály, a navrhla přiřadit informaci o návrhu prohlásit 7. březen památným dnem obětí romského holocaustu, jako součást bodu 13. Různé a nechala hlasovat o programu zasedání.

NÁVRH PROGRAMU ZASEDÁNÍ RADY VLÁDY PRO ZÁLEŽITOSTI ROMSKÉ MENŠINY

1. Zahájení.
2. Schválení programu.

DOTAČNÍ ŘÍZENÍ ÚŘADU VLÁDY ČR, PROGRAMY:

3. Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce (ke schválení).
4. Podpora terénní práce (ke schválení).

5. Podpora koordinátorů pro romské záležitosti (ke schválení).
  6. Obsah dotačních programů Úřadu vlády ČR pro rok 2014 (ke schválení).
- TÉMATICKÉ BODY K PROJEDNÁNÍ**
7. Inkluzivní vzdělávání a naplňování rozsudku D. H. a ostatní proti České republice.
  8. Situace Romů v oblasti bydlení.
  9. Muzeum romské kultury.

INFORMACE ČLENŮM RADY (ČLENOVÉ RADY OBDRŽELI PÍSEMNÉ PODKLADY KE VZETÍ NA VĚDOMÍ)

10. Zasedání Výborů Rady.
  - a. Monitorovací výbor Agentury pro sociální začleňování.
  - b. Výbor pro spolupráci se samosprávami a Koncepci romské integrace.
  - c. Výbor pro evropskou platformu začleňování Romů a Dekádu romské inkluze.
11. Aktivity Sekce na podporu romské integrace.
  - a. Výjezdní zasedání občanských členů Rady.
  - b. Informace o vývoji situace v ul. Přednádraží v Ostravě a Ústí nad Labem.
12. Mezinárodní organizace a lidskoprávní instrumenty.
  - a. Rada Evropy: Setkání s velvyslancem Janezem Lenarčičem k diskuzi nad vývojem situace v českém vzdělávacím systému (OBSE/ODIHR).
  - b. Setkání Národních kontaktních míst pro Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů.
13. Různé.
  - a. Informace o stavu přípravy společného plánu okamžité intervence složeného z opatření jednotlivých rezortů na okamžitou pomoc pro regiony zasažené nárůstem napětí a strukturálními problémy a o zřízení Pracovní skupiny pro řešení sociálních nepokojů.
  - b. Mezinárodní den Romů.
  - c. Khamoro – Mezinárodní seminář: „Mladí Romové v Evropě“.
  - d. „7. březen jako památný den obětí romského holocaustu“
14. Závěr.

Schválení programu

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	0	0

Program byl schválen.

BOD JEDNÁNÍ Č. 3

DOTAČNÍ ŘÍZENÍ ÚŘADU VLÁDY ČR: PREVENCE SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ A KOMUNITNÍ PRÁCE

Bod č. 3 se týkal projednání návrhu dotací v programu *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce*. Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 19/2011 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv ve znění

Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 7/2012 (dále jen směrnice) stanovuje, že jednotlivé příslušné Rady, které se podílejí na rozdělování dotací v oblasti lidských práv, zřizují Komisi pro hodnocení projektů a návrhy předložené Komisí projednávají a schvalují. Schválený návrh je pak doporučením vedoucímu Úřadu vlády k udělení dotace. Návrhy na přidělení dotací členové Rady obdrželi v podkladech pro zasedání Rady.

M. Martínek, tajemník Rady a předseda hodnotitelské komise, představil průběh hodnocení projektů. Do programu bylo podáno 100 žádostí. Formálním hodnocením bylo zjištěno, že 47 žádostí bylo zcela v pořádku, další měly různé nedostatky, které však žadatelé na vyzvání odstranili. Jeden žadatel z dotačního řízení odstoupil bez udání důvodu, dva projekty byly vyřazeny z formálních důvodů. Celková požadovaná částka činila 57 314 16 Kč, rozděleno bylo 15 367 000 Kč, z toho 13 300 000 Kč tvořila dotace ze státního rozpočtu, 1 593 000 Kč plynulo z nároků z nespotřebovaných výdajů za rok 2012 a 474 000 Kč bylo převedeno z programu Evropské charty regionálních či menšinových jazyků (viz usnesení č. 132 přijaté na zasedání Rady vlády pro národnostní menšiny dne 28. února 2013¹). Podpořeno bylo celkem 55 projektů. Z důvodu dodatečného odstoupení organizace Ester z dotačního řízení vznikl zůstatek 600 000 Kč, který byl formou hlasování *per rollam*² navržen komisí k dorozdělení mezi nejlépe ohodnocené projekty.

**Usnesení č. 1/2013
Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
ze dne 25. března 2013
k bodu č. 3**

Dotační řízení 2013 k programu: Prevence sociální vyloučení a komunitní práce

Rada

I. bere na vědomí Zápis ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce*, včetně informace o hlasování *per rollam* ze dne 22. března 2013;

II. schvaluje výsledky projednání žádostí o dotaci v programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce, uvedené v Zápisu ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce* zohledňující hlasování komise *per rollam* ze dne 22. března 2013 (viz Příloha č. 1 zápisu ze zasedání této Rady);

III. a ukládá kanceláři Rady, aby předložila návrhy na přidělení dotací schválené Radou vedoucímu Úřadu vlády ČR.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
18	0	0

¹Zápis ze zasedání Rady vlády pro národnostní menšiny dostupný na adrese: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/jednani-rady/1_130228_zaznam_1.pdf

²Hlasování proběhlo dne 22. března 2013.

Usnesení bylo přijato.

BOD JEDNÁNÍ Č. 4

DOTAČNÍ ŘÍZENÍ ÚŘADU VLÁDY ČR: PODPORA TERÉNNÍ PRÁCE

M. Martínek informoval o průběhu dotačního řízení v programu *Podpora terénní práce*. Do programu bylo přihlášeno 51 projektů, formálním hodnocením bylo zjištěno, že 22 žádostí bylo zcela v pořádku, ostatní žadatelé dílčí nedostatky odstranili. U pěti žádostí o podpoření projektu nebylo dodrženo stanovené procento spoluúčasti a předkladatelé požádali o snížení nebo prominutí finanční spoluúčasti. V tomto programu je možné, aby spoluúčast byla prominuta. Celkový požadavek na finanční prostředky z programu byl 16 249 120 Kč; ve státním rozpočtu na rok 2013 je k dispozici 8 000 000 Kč a 446 000 Kč bylo využito z nespotřebovaných výdajů za rok 2012. Celková částka přidělená na toto dotační řízení byla 8 446 000 Kč. Komise navrhla k podpoře 45 projektů, 41 ze státního rozpočtu a 4 z nároků z nespotřebovaných výdajů za rok 2012. Celková částka navržená k rozdělení činí 8 446 000 Kč.

Diskuze:

J. Gjuríčovou zajímalo, zda podmínky programu stanovují, že v rámci projektu musí být zaměstnáni sociální pracovníci romské etnicity.

M. Martínek sdělil, že to není formální podmínka, nicméně má relevanci v rámci hodnocení dopadu projektu v lokalitě.

Usnesení č. 2/2013

Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny ze dne 25. března 2013

k bodu č. 4

Dotační řízení 2013 k programu: Podpora terénní práce

Rada

I. bere na vědomí Zápis ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Podpora terénní práce*;

II. schvaluje výsledky projednání žádostí o dotaci v programu *Podpora terénní práce*, uvedené v Zápise ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Podpora terénní práce* (viz Příloha č. 2 zápisu ze zasedání této Rady);

III. a ukládá kanceláři Rady, aby předložila návrhy na přidělení dotací schválené Radou vedoucímu Úřadu vlády ČR.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	0	0

Usnesení bylo přijato.

BOD JEDNÁNÍ Č. 5

DOTAČNÍ ŘÍZENÍ ÚŘADU VLÁDY ČR: PODPORA KOORDINÁTORŮ PRO ROMSKÉ ZÁLEŽITOSTI

M. Martínek podal informaci o průběhu dotačního řízení v programu *Podpora koordinátorů pro romské záležitosti*. Do programu bylo podáno 13 žádostí, přičemž všechny žádosti byly zaslány ve stanoveném termínu; 11 žádostí bylo v pořádku se všemi přílohami; dvě žádosti měly nesprávně spočítanou výši možné dotace. Celkový požadavek na finanční prostředky z programu činil 5 222 500 Kč. Částka alokovaná pro tento program byla 5 165 000 Kč. Celkem bylo rozděleno 5 150 000 Kč.

Diskuze:

R. Köttnerová se dotázala na termín, ve kterém se začnou žadatelům zasílat finanční prostředky.

M. Šimůnková sdělila, že pravděpodobně do měsíce. Zároveň oznámila, že do návrhu novelizace Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv bude nejspíše zahrnuta podmínka vyplacení dotace do konce března roku, pro který je dotační program vyhlášen.

Usnesení č. 3/2013

Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny

ze dne 25. března 2013

k bodu č. 5

Dotační řízení 2013 k programu: Podpora koordinátorů pro romské záležitosti

Rada

I. bere na vědomí Zápis ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Podpora koordinátorů pro romské záležitosti*;

II. schvaluje výsledky projednání žádostí o dotaci v programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti, uvedené v Zápisu ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Podpora koordinátorů pro romské záležitosti* (viz Příloha č. 3 zápisu ze zasedání této Rady);

III. a ukládá kanceláři Rady, aby předložila návrhy na přidělení dotací schválené Radou vedoucímu Úřadu vlády ČR.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	0	1

Usnesení bylo přijato.

BOD JEDNÁNÍ Č. 6

OBSAH DOTAČNÍCH PROGRAMŮ ÚŘADU VLÁDY ČR PRO ROK 2014

Bod č. 6 se týkal schválení obsahu dotačních programů *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce, Podpora terénní práce a Podpora koordinátorů pro romské záležitosti* pro rok 2014. Včasné schválení obsahu těchto programů je nutné z důvodu dodržení vyhlášení dotačních řízení v termínu stanoveném Směrnicí, tj. do 31. července 2013.

M. Šimůnková uvedla, že pro rok 2014 bude usilovat o zachování všech tří dotačních programů a přinejmenším stejné výše alokovaných částek v jednotlivých programech.

M. Martínek představil jednotlivá zvláštní ustanovení dotační směrnice, která upravují obsah a zaměření dotačních programů Úřadu vlády ČR v oblasti lidských práv. Tyto informace byly součástí podkladů pro jednání Rady. Obsah a zaměření programů se oproti minulému roku nezměnily. Aktualizován bude pouze rok, pro který budou vyhlášena dotační řízení, a odkaz na vládní dokument *Koncepce romské integrace*, jejíž platnost tento rok končí.

Diskuze:

D. Beňák k programu *Prevence sociálního vyloučení*, oblast podpory C, vydávání informačních materiálů, letáků, tiskovin a publikací, vyjádřil názor, že by žadatelé měli v žádosti uvádět rozsah publikace a vyčíslit náklady na její vydání v příloze žádosti.

R. Köttnerová připomněla, že aktuálně platná *Koncepce romské integrace* obsahovala úkol prosadit dotační titul na podporu romských poradců, tj. pracovníků obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Jelikož tento úkol nebyl splněn, ptá se na budoucnost tohoto dotačního programu.

M. Šimůnková sdělila, že za stávající situace je nemožné rozšířit nabídku dotačních titulů.

Usnesení č. 4/2013

Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
ze dne 25. března 2013

k bodu č. 6

Obsah dotačních programů Úřadu vlády ČR pro rok 2014

Rada

navrhuje, aby v roce 2014 byly dotace Úřadu vlády ČR poskytovány na programy *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce, Podpora terénní práce a Podpora koordinátorů pro romské záležitosti*, a to ve smyslu současné Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 19/2011 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv, ve znění Směrnice vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 7/2012 a jejich příslušných zvláštních ustanoveních v přílohách č. 2, 3 a.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
18	0	0

Usnesení bylo přijato.

BOD JEDNÁNÍ Č. 7

INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Pravidelným bodem jednání Rady je téma inkluzivního vzdělávání, které je klíčovým předpokladem pro zlepšení společenské pozice Romů v ČR. Ministerstvo školství připravilo pro tento bod podklady v souladu s usnesením Rady ze dne 8. listopadu 2012 k bodu č. 4.

J. Fryč, první náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy, informoval o naplňování *Plánu opatření k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní proti České republice*. Na minulém zasedání J. Fryč představil členům Rady tento plán poprvé, proto si připravil informaci o tom, jak jsou opatření v něm obsažená přijímána a uplatňována. Zároveň sdělil, že inkluzivním vzděláváním se bude zabývat i nový dokument *Strategie vzdělávání do r. 2020* (dále jen „*Strategie*“). Výchozí body *Strategie* byly veřejnosti prezentovány a předloženy k diskusi v lednu r. 2013. Ministerstvo při té příležitosti představilo, jakým způsobem chce zajistit podmínky pro rovné příležitosti ve vzdělávání.

Naplňování Plánu opatření k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní proti České republice

- Opatření A: Ministerstvo dokončilo návrh novely vyhlášky č. 73/2005 Sb., která umožňovala vzdělávání žáků bez indikace ve skupinové integraci s žáky s lehkým mentálním postižením, a bude ho prezentovat na Fóru nestátních neziskových organizací 9. dubna. MŠMT vnímá toto grémium jako významný nástroj pro moderování jednotlivých opatření Akčního plánu k rozsudku D. H. a jako společný prostor k výměně pohledů na otázky rovných příležitostí ve vzdělávání. Na konci dubna bude novela předložena do vnějšího připomínkového řízení.
- Vyhlášky č. 73/2005 Sb. se týkalo i opatření B o zrušení diagnostického pobytu a jeho případném nahrazení diagnostickým pozorováním. Ministerstvo toto opatření do návrhu novely zapracovalo.
- Opatření C: revize diagnostických nástrojů. Na základě podnětů pracovní skupiny, která k řešení tohoto úkolu byla ustavena, byl vytvořen *Rozvojový program Podpora zavádění diagnostických nástrojů*. Tento program má za cíl vybavit školská poradenská zařízení, která provádí diagnostiku dětí vedoucí k doporučení zařadit dítě do programu RVP ZV-LMP (rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání – lehké mozkové postižení), novými diagnostickými nástroji. Pedagogičtí pracovníci, kteří provádějí tuto diagnostiku, se v tomto rozvojovém programu budou moci účastnit vzdělávacích akcí, které povedou k zajištění trvalého zkvalitňování diagnostického procesu a zavádění nových diagnostických nástrojů. Zejména budou podpořeny vzdělávací akce vedoucí k využití standardizovaného testu *Woodcock-Johnson*. Pro rok 2013 ministerstvo vyčlenilo na tento program 2 miliony Kč. Program bude vyhlášen prostřednictvím

stránek ministerstva a publicitu programu přinese také Národní ústav pro vzdělávání, který od 1. ledna r. 2013 do své gesce převzal oblast pedagogicko-psychologického poradenství, a to v návaznosti na zrušení Institutu pedagogicko-psychologického poradenství v r. 2011, což bylo ministerstvu opakovaně vytýkáno.

- Opatření D: zavedení supervizních mechanismů v oblasti diagnostiky a poradenských zařízení. Toto opatření bylo naplněno reaktivací činnosti Národního ústavu pro vzdělávání, který vykonává dohled nad činností pedagogicko-psychologických poraden. Předpokládá se, že tyto supervizní mechanismy budou předmětem novely paragrafovaného znění školského zákona, konkrétně § 16. Novela bude reflektovat změnu pojetí vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.
- Opatření E: každoroční evidence a statistiky v oblasti etnicity žáků vzdělávaných podle přílohy RVP ZV – LMP. Ministerstvo plánuje dalším šetřením pověřit Českou školní inspekci. V souvislosti s tím byla připravena vyhláška ke sběru školské dokumentace, která bude v nejbližších dnech podepsána.
- Opatření F: zákaz vzniku přípravných tříd a mateřských škol při základních školách praktických. Naplňování tohoto opatření považuje ministerstvo v současnosti za problematické, spíše chce globálně řešit systém včasné péče. Novelizace školského zákona počítá s vypuštěním tématu sociálně znevýhodněných žáků, aby nedocházelo k vyloučení jiných dětí. Přípravné třídy budou přístupné pro všechny děti, zákon je nebude diferencovat.
- Opatření G: revize přílohy RVP ZV – LMP a další postup ohledně této přílohy. Revize se bude odvíjet od obsahu § 16 školského zákona. V pracovní verzi novely zákona tento paragraf zakotvuje soubor čtyř podpůrných opatření. První opatření by se mělo realizovat na půdě školy, která by zároveň byla jeho gestorem. Ostatní podpůrná opatření ve stupni 2–4 by vyžadovala posouzení speciálně-pedagogického centra, nebo pedagogicko-psychologické poradny v souladu s dodanou metodikou a příslušnou vyhláškou ministerstva.
- Opatření H: iniciace vzniku fóra nevládních organizací k otázce rovných příležitostí ve vzdělávání. Dosud se uskutečnilo jedno setkání v únoru r. 2013. Bylo podnětné zejména ve vztahu k novelizaci § 16 školského zákona. V tomto roce jsou plánována ještě další 3–4 jednání. Ve fóru jsou zastoupeny např. tyto organizace: *Roma Education Fund, European Roma Rights Centre, Amnesty International, Liga lidských práv, Asociace pedagogicko-psychologických poraden, Asociace pracovníků speciálně-pedagogických center, Asociace pedagogů základního vzdělávání, Asociace speciálních pedagogů ČR, Asociace ředitelů základních škol, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, o. s. Romodrom, o. s. Slovo 21, Open Society Institute* a další. Na dubnovém setkání fóra bude ministerstvo informovat o dalším postupu novelizace § 16 školského zákona a vyhlášky č. 73/2005 Sb.

Diskuze:

M. Šimůnkové a J. Dobešovi nebylo jasné vyjádření J. Fryče k opatření F. Proto ho požádali o jednoznačné sdělení, zda bude toto opatření naplněno, či nikoliv.

J. Fryč uvedl, že opatření je v této podobě obtížně prosaditelné, z tohoto důvodu ministerstvo plánuje vypustit ze školského zákona ustanovení o sociálním znevýhodnění a zpřístupnit tak tyto formy včasné péče všem dětem bez kategorizace. Na otázku, co se stane s přípravnými ročníky a mateřskými školami, které již při praktických školách vznikly, neodpověděl.

Strategie vzdělávací politiky do roku 2020

P. Černikovský, vedoucí oddělení strategie a meziresortních agend ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, hovořil o přípravách dokumentu *Strategie vzdělávací politiky do roku 2020* (dále jen „*Strategie*“). Ministerstvo si v minulém roce uvědomilo, že silně postrádá dokument, který by koncipoval směřování vzdělávání jako celku. Poslední dokument takového charakteru byla tzv. *Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělávání v ČR*, která vznikla v r. 2001. Po r. 2006 se strategické plánování rozpadlo do řady dílčích dokumentů, z nichž některé byly předpokládány legislativou, zejména dlouhodobé záměry pro regionální školství a vysoké školství, a jiné vznikaly i bez konkrétní legislativní opory. Ministerstvo v loňském roce přistoupilo k revizi těchto dokumentů a zjistilo, že z 24 platných dokumentů plyne více než 230 cílů a stovky opatření, v některých případech protichůdných či nedomyšlených. Strategické řízení vzdělávací politiky se stalo fragmentárním. Proto ministerstvo usiluje o vytvoření nového dokumentu, který by vzdělávací politiku koncipoval globálně, definoval její pilíře a důsledky, které z toho plynou pro jednotlivé segmenty vzdělávací soustavy. *Strategie vzdělávací politiky do roku 2020* by tento účel měla splnit. V polovině ledna 2013 ministerstvo představilo teze této strategie, které mají být předmětem diskuze. Termín dokončení *Strategie* byl stanoven na konec letošního roku, poté bude předložena vládě ke schválení. Nyní probíhá obecná debata, otevřená všem zájemcům. Ministerstvo ke *Strategii* uspořádalo obecně pojatou úvodní konferenci, po níž následovaly tři kulaté stoly v regionech. Nyní se připravuje dalších pět setkání k jednotlivým tématům. Veřejná část debaty by měla probíhat do poloviny roku 2013. Do přípravy dokumentu je žádoucí zapojit co nejvíce subjektů a zajistit mu tak co nejširší podporu. Členové Rady byli vyzváni k participaci na jeho přípravě (účastí na kulatém stole, zasláním pozičního dokumentu). Konzultantem je i zmocněnkyně vlády pro lidská práva, M. Šimůnková.

Diskuze:

J. Dobeš za ministerstvo práce a sociálních věcí požádal o přizvání do přípravy *Strategie*.

P. Černikovský nabídku ministerstva participovat na tvorbě dokumentu uvítal. Sděлил, že ostrý proces začne v létě, kdy bude vytvořena mezirezortní pracovní skupina.

Vyjádření člena Rady k pokroku v inkluzivním vzdělávání

D. Beňák za občanské členy Rady kriticky zhodnotil vzdělávací politiku ve vztahu k romským dětem. Ty jsou ve vzdělávání po desetiletí kontinuálně diskriminovány, pokrok na tomto poli vnímá jako zanedbatelný. Apeloval na ministerstvo, aby akceptovalo opakovaný požadavek Romů zapojit se do přípravy strategických dokumentů v rámci pracovních skupin, nikoliv pouze v rámci diskusních grémíí.

Diskuze:

M. Šimůnková D. Beňákovi oponovala. Ministerstvo dle jejího názoru v oblasti inkluzivního vzdělání učinilo za poslední půlrok řadu konkrétních pozitivních kroků.

Doporučení Výboru pro spolupráci se samosprávami a koncepci romské integrace k programu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Podpora integrace romské komunity

R. Köttnerová prezentovala doporučení *Výboru pro spolupráci se samosprávami a koncepci romské integrace* (jako jeho členka) k metodice hodnocení projektů předložených v dotačním programu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Podpora integrace romské komunity* a k nastavení tohoto programu. Doporučení byla přílohou podkladů a byla zaslána ministerstvu (viz Příloha zápisu č. 5). V průběhu dvou ročníků několik romských koordinátorů a členů Rady vykonávalo funkci hodnotitele projektů, či zasedalo v hodnotící komisi tohoto programu. Na základě toho byli minulý rok přizváni na kulatý stůl pořádaný k nastavení tohoto programu pro rok 2013, jehož výsledkem byla řada podnětů a doporučení. To, že nebyly využity, přičítá personální změně v administraci programu, zřejmě nebyly předány nové administrátorce. To se negativně promítlo do nastavení metodiky hodnocení projektů. Ta nedokázala zamezit situaci, kdy dva hodnotitelé jednoho projektu vypracovali diametrálně odlišná hodnocení, slovní i bodová. Hodnocení by mělo podléhat kritériím, jež mají vztah k cíli a zaměření programu, a sledovat míru naplnění požadovaných parametrů, nikoliv být závislé zcela na subjektivním hodnocení hodnotitele. Co se týká nastavení programu, doporučení akcentují oblast včasné péče pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, jejíž zajištění ze strany ministerstva absentuje a které supluje neziskový sektor. Výbor dále navrhuje, aby v souladu s původní vizí dotačního programu byla u všech oblastí podpory jasně vymezena výše alokované částky. Z důvodu priority podpory včasné péče by na tuto oblast mělo být alokováno nejvíce prostředků.

Diskuze:

R. Köttnerová se náměstkyně J. Fryče dotázala, zda se domnívá, že nové diagnostické nástroje pomohou změnit praxi zařazování romských dětí do speciálních vzdělávacích programů, podle jejího názoru nikoliv. Namítla, že diagnostický test *Woodcock-Johnson* není nová metoda, standardizován byl v r. 2006. Upozornila, že v ČR dosud žádný výzkum nesrovnal výsledky romských a neromských dětí v tomto testu, zatímco na Slovensku takový výzkum realizován byl. Zajímala se, zda ministerstvo provedlo evaluaci dopadu rozvojového programu *Podpora inkluze* po třech letech jeho existence, a pokud ano, tak zda obsahuje kvantitativní data udávající míru inkluzivity ve vzdělávacích programech, nikoliv pouze údaj o počtu romských a/nebo socio-kulturně znevýhodněných dětí, které se jich účastní. Potřeba takových dat se týká i dotačního programu *Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol*.

S. Cpinová, pověřena řízením odboru speciálního vzdělávání a institucionální výchovy, za již nepřítomného náměstkyně J. Fryče sdělila, že ministerstvo všechny připomínky akceptuje a při nastavování dotačních programů využívá. Evaluaci dosud neprovedlo u žádného programu, nicméně plánuje evaluaci efektivity vynaložených prostředků v *Programu na podporu integrace romské komunity*. Co se týče měření míry inkluzivity ve vzdělávání, ministerstvo chce analýzou programu *Podpora inkluze* pověřit Národní ústav pro vzdělávání. Analýza by měla vycházet i z výsledků projektu *Centra pomoci inkluzivnímu vzdělávání*. Na dotaz, jakým způsobem revize diagnostických nástrojů zabrání zařazování romských dětí do praktických škol a v čem je test *Woodcock-Johnson* nový, S. Cpinová neodpověděla.

R. Köttnerová namítla, že v současném ročníku *Programu na podporu integrace romské komunity* selhala metodika hodnocení projektů (pokládá ho za nevyvážené), a proto podpořené projekty nepovažuje za vhodný materiál pro evaluaci. Vzhledem k tomu, že se

v tomto programu uskutečnila teprve dvě dotační řízení, navrhuje evaluaci přednostně provést u programu *Podpora inkluze*, který běží již delší dobu.

M. Šimůnková závěrem k tématu inkluzivního vzdělávání sdělila, že po dohodě s MŠMT dvě opatření ve *Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011–2015*, která hovoří o transformaci praktických škol na školy hlavního vzdělávacího proudu do r. 2015, budou přepracována (v návaznosti na jednání v Senátu iniciované petenty, jež vyústilo v usnesení ukládající vládě přepracovat dotčená opatření *Strategie*). K úplnému zrušení praktických škol tudíž nedoje. Dle jejího názoru v problému nejde o existenci, či zrušení praktických škol. Jeho jádro spočívá v tom, že jsou do nich zařazovány děti, které tam nepatří. V momentě, kdy tyto děti budou součástí hlavního vzdělávacího proudu, se počet praktických škol samovolně sníží. V tomto duchu M. Šimůnková prezentovala *Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011–2015* v Senátu.

Dle D. Beňáka je klíčové zaměřit se na prostředí základních škol. Běžně se stává, že využití pedagogického asistenta spočívá v tom, že se jeho prostřednictvím vylučují romské děti z výuky. Děti jsou během vyučovací hodiny separovány v jiné místnosti a jejich výuka probíhá pod vedením pedagogického asistenta. Romské děti jsou často diskriminovány absentujícím zájmem a pozorností pedagogů, což mnohdy vede až k zamezení jejich přístupu ke vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu. Tento nezájem a opovržení někdy přechází až k šikaně, a to i ze strany spolužáků. Prostředí třídy a náplň výuky není vůči odlišným dětem podporující, empatické, nezohledňuje jejich specifika a nevnímá pozitivně jejich socio-kulturní odlišnost. Česká školní inspekce by měla mít kompetence vyvodit důsledky z takové praxe a zamezit jí.

M. Šimáček namítl, že z toho, co bylo řečeno k revizi přílohy LMP, nevyplývá, kteří žáci budou zařazováni mimo hlavní vzdělávací proud. Budou to ti žáci s indikací potřeby vyrovnávacího / podpůrného opatření ve stupni 2–4, nebo to budou žáci s diagnózou LMP? Jak bude fungovat mechanismus určování potřeby zavést vyrovnávací/podpůrné opatření? Příloha LMP bude zachována, a nikoliv pouze v rovině metodického pokynu?

R. Köttnerová vznesla dotaz, zda ministerstvo reflektuje fakt, že si praktické školy účelově registrují rámcový vzdělávací program pro základní školy, aby mohli přetahovat určité skupiny dětí z běžné školy do praktické. Praktické školy odráží kritiku argumentem, že vzdělávají právě dle tohoto programu. Tímto budou jejich zástupci argumentovat i v situaci, kdy jim ministerstvo bude chtít bránit v zavádění přípravných tříd. Považuje za důležité zjistit, kolik těchto škol si o tuto registraci požádalo. Výsledek by možná ukázal, že už v podstatě žádné praktické školy nemáme.

S. Cpinová k dotazu M. Šimáčka sdělila, že pracovní verze novely školského zákona v § 16 definuje čtyři podpůrná opatření zatím jen v tezích. Rozvíjet ho bude ministerstvo ve spolupráci s *Asociací speciálních pedagogů*, zástupci Romů a dalšími zainteresovanými partnery. Opatření se budou aplikovat na jakékoliv dítě, které ho bude potřebovat.

P. Černíkovský v reakci na D. Beňáka uvedl, že si ministerstvo uvědomuje potřebu změn ve školách hlavního vzdělávacího proudu a že tyto změny plánuje zahrnout do *Strategie vzdělávací politiky do r. 2020*.

M. Šimůnková poznamenala, že dotazy nebyly zodpovězeny uspokojivě, nebo vůbec. Předpokládá proto, že ministerstvo na ně zašle odpověď písemně. Uzavřela diskusi a přečetla návrh usnesení.

Diskuze k návrhu usnesení:

M. Šimáček požadoval přeformulovat usnesení, výraz „ukládá“ chce nahradit slovem „žádá“, dále chce přidat bod d): „*písemně rozvedl odpovědi na dotazy týkající se naplňování plánu opatření k výkonu rozsudku D. H. a ostatní vs. Česká republika, které nebyly zodpovězeny*“.

M. Šimůnková rozhodla, že požadavek bude zanesen pouze do zápisu, nikoliv do usnesení, o pozměňovacím návrhu ohledně změny výrazu dala hlasovat.

Dotazy na ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy k vypracování písemné odpovědi

1. Domníváte se, že nové diagnostické nástroje pomohou změnit praxi zařazování romských dětí do speciálních vzdělávacích programů. Občanští členové Rady o tom pochybují.

2. V ČR dosud žádný výzkum nesrovnal výsledky romských a neromských dětí v diagnostickém testu *Woodcok-Johnson*, zatímco na Slovensku takový výzkum realizován byl. Plánuje ministerstvo takový výzkum uskutečnit?

3. Dotaz k revizi přílohy LMP. Z opatření nevyplývá, kteří žáci budou zařazováni mimo hlavní vzdělávací proud. Budou to ti žáci s indikací potřeby vyrovnávacího/podpůrného opatření ve stupni 2–4, nebo to budou žáci s diagnózou LMP? Jak bude fungovat mechanismus určování potřeby zavést vyrovnávací/podpůrné opatření? Příloha LMP bude zachována, a nikoliv pouze v rovině metodického pokynu?

4. Reflektuje ministerstvo fakt, že si praktické školy účelově registrují rámcový vzdělávací program pro základní školy, aby mohli přetahovat určité skupiny dětí z běžné školy do praktické? Praktické školy odráží kritiku poukazující na tuto praxi argumentem, že vzdělávají právě dle tohoto programu. Tímto budou jejich zástupci argumentovat i v situaci, kdy jim ministerstvo bude chtít bránit v zavádění přípravných tříd. Členové Rady považují za důležité zjistit, kolik těchto škol si o tuto registraci požádalo.

5. Bude tedy i nadále možné zavádět přípravné ročníky a mateřské školy při praktických školách? Co se stane s těmi přípravnými ročníky a mateřskými školami, které již při praktických školách vznikly?

Pozměňovací návrh k usnesení

Výraz „ukládá“ bude nahrazen slovem „žádá“.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
8	2	5

Pozměňovací návrh byl přijat.

**Usnesení č. 5/2013
Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
ze dne 25. března 2013
k bodu č. 7**

Naplnění usnesení Rady ze strany ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Rada

I. bere na vědomí informaci poskytnutou zástupci ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy;

II. žádá ministra školství, aby

- a) pokračoval v naplnění úkolů vyplývajících z usnesení Rady ze dne 13. července 2012 k bodu č. 6 *Inkluzivní vzdělávání*;
- b) zapojil do tvorby *Strategie vzdělávací politiky do roku 2020* zástupce občanských členů Rady;
- c) vzal do úvahy při úpravě podmínek dotačního programu *Program na podporu integrace romské komunity* doporučení *Výboru pro spolupráci se samosprávami a koncepci romské integrace* ke změně tohoto titulu.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
10	0	5

Usnesení bylo přijato.

BOD JEDNÁNÍ Č. 7

SITUACE ROMŮ V OBLASTI BYDLENÍ

Dalším bodem jednání byla situace Romů v oblasti bydlení, a to zejména v kontextu událostí v Ostravě, v lokalitě Přednádraží a v Ústí nad Labem, v Předlicích. Obě dvě situace ukázaly, jak důležité je zvýšit připravenost obcí na řešení krizových situací v oblasti bydlení a rozvíjet nástroje na úrovni státní právy, které by byly obcím v tomto ohledu nápomocné. Pro tyto nástroje je však nutné mít legislativní oporu.

Doporučení ke zlepšení situace Romů v oblasti bydlení

Ján Balog, předseda *Výboru pro spolupráci se samosprávami a koncepci romské integrace*, představil současné potřeby Romů v oblasti bydlení a zhodnotil, do jaké míry na ně reagují vládní strategie a opatření. Poukázal na fakt, že schází definice sociálního bydlení. Velké zklamání projevil nad analýzou Ministerstva pro místní rozvoj „*Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé*“. Namísto toho, aby MMR rozvíjelo nástroje ke zlepšení přístupu chudých domácností ke standardnímu bydlení na základě relevantních dat o jejich situaci, zpracovalo jako podklad k vytvoření návrhu komplexního řešení sociálního

bydlení analýzu, jejíž závěry nelze považovat za reprezentativní ani objektivní. Výzkum byl proveden na omezeném vzorku sedmi ubytoven, kde jsou podmínky bydlení na hony vzdálené reálné situaci, která panuje ve velké části ubytovacích zařízení. Chudé rodiny zde platí předražené nájemné a jejich náklady jsou paradoxně i několikanásobně vyšší než v klasickém nájemním bytě. Na ubytovnách navíc čelí nejistotě bydlení, špatným stavebně-technickým podmínkám a praktikám, které bývají nepřiměřeným zásahem do jejich soukromí, občanských a lidských práv. Realizátoři studie pohlíželi na problematiku optikou poskytovatelů ubytování, nikoli optikou osob v bytové nouzi a zcela opomenuli zásadní faktory, které přístup této cílové skupiny k bydlení ovlivňují. Nemalý podíl romských domácností je odsouzen k bydlení na ubytovnách i z důvodu diskriminace na trhu s byty. Realizátoři studie nicméně i na základě dat z omezeného vzorku ubytoven a bez předchozí analýzy situace ubytovaných dospěli k závěru, že bydlení na ubytovnách lze považovat za domov, byť v nižší kvalitě, a za přijatelnou alternativu dlouhodobého a lidsky důstojného bydlení. Kromě kritiky analýzy vyjádřil J. Balog za celou občanskou část Rady zásadní nesouhlas s dalším odkladem plnění úkolu uloženém MMR a MPSV v *Koncepci bydlení ČR do roku 2020*. Na jeho základě by oba resorty měly vytvořit návrh komplexního řešení sociálního bydlení s využitím institutu bytové nouze. Na závěr J. Balog předložil Radě výstup výboru „*Doporučení ke zlepšení situace Romů v oblasti bydlení*“ (viz Příloha č. 6 tohoto zápisu), v němž jeho členové vyzývají zástupce resortů, aby začali řešit diskriminaci na trhu s byty; jasně vymezili kompetenční odpovědnost obcí, krajů a dalších subjektů v oblasti bydlení, jejíž součástí by měla být i tvorba programů prevence ztráty bydlení a krizových plánů pro osoby v akutní bytové nouzi. Dokument obsahuje apel k transformaci systému sociálních dávek na bydlení tak, aby reagoval na zvyšující se náklady na bydlení, včetně těch spojených s hledáním ubytování (úhrada kauce). Současně nastavená dotační podpora státu nedostatečně stimuluje města a obce i soukromé poskytovatele k zajištění sociálních forem bydlení pro sociálně vyloučené obyvatele. Jednou z překážek je i vysoký podíl spoluúčasti při čerpání dotace.

Situace Romů v Předlicích

L. Balogová sdělila nové informace k situaci Romů v Předlicích. Sama pracuje ve sdružení, které v dotčené lokalitě realizuje terénní program a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Na základě toho tvrdí, že ztrátě bydlení se dalo předejít pomocí dostupných podpůrných a legislativních opatření. Kdyby stavební odbor příslušného obecního úřadu řádně vykonával kontrolní činnost, nemuselo dojít k tak špatnému technickému stavu nemovitosti. Vlastníci mohli být povoláni k zodpovědnosti a za její nepřevzetí být sankciováni. Stavební odbor však pouze vydal prohlášení o neobyvatelnosti domu. Když Městský úřad nechal situaci dojít do krajního stavu, stále měl prostředky, jak pomoci předlickým Romům v hledání náhradního bydlení. To by ovšem vyžadovalo koordinovanou spolupráci stavebního odboru, oddělení hmotné nouze a oddělení dávek státní sociální podpory Úřadu práce a neziskového sektoru. Bez této pomoci jsou Romové odsouzeni k bezdomovectví. Bydlení v nájemních bytech je pro ně, z již výše uvedených důvodů, nedostupné. Dle názoru L. Balogové chybí vůle obce se angažovat, nic ji k tomu také nenutí. Z důvodu nejednotnosti právních norem (občanský zákoník, stavební zákon) a roztržičnosti kompetencí nelze jednoznačně vyvodit zodpovědnost za vznik a řešení krizové situace a zajistit vymahatelnost potřebných úkonů. Proto doporučení výboru předkládá i návrhy na legislativní změny. Závěrem se L. Balogová dotázala náměstkyně ministra práce a sociálních věcí, zda je možné sjednotit metodický pokyn k vyplácení mimořádné okamžité pomoci. Některé referentky oddělení nepojistných sociálních dávek Úřadů práce jsou schopné ve zkráceném řízení přidělit osobě mimořádnou okamžitou pomoc (např. k uhrazení zmíněného

depozitu), jiné pracovnice tuto dávku nepřiznají a neberou v potaz ani fakt, že v rodině jsou malé děti.

Diskuze:

M. Šimůnková připomněla, že na tomto plénu se neexistence koncepce sociálního bydlení kritizuje již dlouhodobě. Termín jejího vypracování se stále posouvá. Situace v Přednádraží a v Předlicích se může opakovat kdekoliv jinde v České republice.

V. Pelíšková, garant jednoho z úkolů v rámci přípravy komplexního řešení sociálního bydlení, se vyjádřila k záměru a výsledkům zmíněného šetření ministerstva (Analýza „*Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé*“). Domnívá se, že jejich záměr byl občanskými členy Rady nesprávně pochopen. Nešlo o výzkum ubytoven jako takových, cílem bylo zjistit, jak ubytovna funguje. Tato data využijí pracovníci odboru politiky bydlení, kteří se zabývají přípravou komplexního řešení sociálního bydlení. Tipy na ubytovny zahrnuté do šetření ministerstvo získalo od *Agentury pro sociální začleňování* a romských koordinátorů. Vytipováno bylo 20 obecních i soukromých provozovatelů ubytoven, z čehož se do šetření zapojilo 7 z nich. Z důvodu toho, že na mnoha ubytovnách panují neakceptovatelné podmínky, zdráhali se provozovatelé do šetření zapojit. Měli obavu z kontroly. To však nebylo cílem, stejně tak ani nešlo o sociální šetření uživatelů ubytovny. Poznatky získané analýzou chce ministerstvo uplatnit při diskuzích o nástrojích sociálního bydlení, které by měly řešit situaci osob v bytové nouzi.

Koncepce sociálního bydlení do roku 2020

V. Pelíšková uvedla, že *Koncepce bydlení České republiky do r. 2020* ukládá úkol vypracovat komplexní řešení sociálního bydlení. Tento úkol měl být splněn do prosince r. 2012. Koncepce byla přijata v červenci r. 2011 a jedním z úkolů, jehož splnění podmiňovalo začátek práce na přípravě návrhu komplexního řešení sociálního bydlení, bylo vypracování definice institutu bytové nouze a legislativní úprava osob v bytové nouzi. Tento úkol mělo v gesci MPSV, původní termín splnění tohoto úkolu byl stanoven na polovinu r. 2012, ale na žádost MPSV byl posunut na prosinec 2012. V současné chvíli je vypracována analytická část materiálu *Komplexní řešení sociálního bydlení*. Ta popisuje současné nástroje bytové a sociální politiky ve vztahu k osobám bytové nouze. Výstupem by měla být identifikace limitů těchto nástrojů, které způsobují, že se některé osoby v bytové nouzi nacházejí. Druhá část materiálu by měla přinést návrhy nástrojů řešení bytové nouze. Tyto návrhy budou kromě výstavby dotovaných sociálních bytů nebo poskytnutí sociálního bydlení zejména zahrnovat nástroje v oblasti sociální práce a sociálních služeb, tj. nástroje preventivního charakteru, které by měly zamezit ztrátě bydlení. Analytická část materiálu již byla rozeslána konzultujícím subjektům, jedním z nich je i *Agentura pro sociální začleňování* a zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Čas na podněty či připomínky k této části byl vyhrazen do konce března. Poté náměstek ministra pro územní a bytovou politiku, M. Kalous, a náměstek ministryně pro sociální a rodinnou politiku, D. Kafka, uspořádají seminář k těmto základním podnětům z analytické části. Nový termín zpracování *Komplexního řešení sociálního bydlení* byl stanoven na prosinec r. 2013, s tím, že náměstek Kalous se zavázal, že v červnu předloží návrhovou část.

Diskuze:

M. Šimůnková vyjádřila politování nad tím, že žádný pracovník sekce nebyl přizván do užší pracovní skupiny.

M. Šimáček V. Pelíškové připomněl domluvu, že jim ministerstvo analýzu *Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé* zašle znovu potom, co ji Agentura rozporovala. Dosud se tak nestalo. Na mezirezortní koordinační skupině ke *Strategii boje proti sociálnímu vyloučení*, kde byl materiál zpřístupněn poprvé, Agentura kritizovala, že analýza popisuje velice úzký segment ubytoven v České republice (panují zde nadprůměrně lepší podmínky, než je zvykem), a poukázala na to, že řada obyvatel je nucena bydlet v daleko horších podmínkách. Analýza tudíž nevyovídá nic o reálném stavu věcí. V tom smyslu připravila pro ministerstvo podněty a připomínky s tím, že bylo domluveno, že po jejich zpracování bude materiál Agentuře zaslán znovu k nahlédnutí. Kritizoval také vyjádření V. Pelíškové, že subjekty mají možnost participovat na tvorbě materiálu, když ve skutečnosti nejsou podněty akceptovány a konkrétně Agentura byla z některých dalších pracovních skupin vyloučena. Agentura by se chtěla zapojit do přípravy definice *institutu bytové nouze a Komplexního řešení sociálního bydlení*. Dále se vyjádřil k současnému návrhu definice bytové nouze. Ten stanovuje velice přísná kritéria, která domácnost bude muset splňovat, aby osoby v ní žijící byly identifikovány jako osoby v bytové nouzi. To povede k tomu, že drtivá většina obyvatel sociálně vyloučených lokalit nebude identifikována jako osoby v bytové nouzi, přestože tato koncepce vzniká právě kvůli nim. Žadatel musí kromě jiného doložit, že je zaměstnán nebo evidován jako osoba hledající zaměstnání na Úřadu práce, prokázat, že ke ztrátě bydlení nedošlo jeho zaviněním, nebo z důvodu nedostatečné záchovné péče. Podnětem k vyřazení žadatele z řízení by mělo být i odmítnutí spolupráce se sociálním pracovníkem. Tato kritéria ignorují specifika osob žijících v těchto lokalitách a jsou k jejich situaci irelevantní. Druhá část problému spočívá v tom, že k řešení se přistupuje přes institut *obydlí*. Tento referenční koncept vymezuje podmínky dostatečného standardu bydlení, tzn., pokud tyto podmínky jsou splněny, osoba/domácnost se nenachází v bytové nouzi. Takže to už nehovoříme o bytu, či ubytovací jednotce, ale o jakémsi obydlí, což mimochodem může vést k tomu, že ubytovny mohou být kvalifikovány jako prostředek standardního bydlení, tudíž na osoby v ní žijící se nebude pohlížet jako na osoby v bytové nouzi. Ubytovny by se tak pravděpodobně staly základem sociálního bydlení. To není akceptovatelné. M. Šimáček apeloval na zástupce MPSV a MMR, aby, pokud opravdu chtějí vytvořit účinné řešení bytové nouze, zasedli se všemi zainteresovanými subjekty k jednacímu stolu a umožnili jim artikulovat svoje názory, návrhy a připomínky. Upozornil, že v návaznosti na zavedení doplatku na bydlení se rozběhl business s ubytovnami. Stát tak na doplatcích vyplácí stále více peněz, jelikož vzrůstá počet ubytoven, přičemž z této praxe profitují právě provozovatelé, nikoliv osoby v bytové nouzi. V porovnání s rokem 2011 se v r. 2012 zdvojnásobila výplata tohoto doplatku, a to na 180 mil. Kč.

J. Balog upozornil, že represivní přístup nakonec vyústí v nepokoje a rabování, protože lidé nebudou mít co jíst a kde bydlet. Uvedl příklad Španělska, kde postupná segregace Romů vedla k jejich úplnému vyloučení ze společnosti. Jejich zpětná integrace je velice finančně a časově náročná. Také se přidává k žádosti M. Šimáčka o zapojení členů Rady do pracovní skupiny ke Komplexnímu řešení sociálního bydlení.

D. Tišer poukázal na skutečnost, že zodpovědnost státní správy, krajských a lokálních samospráv převzal neziskový sektor, který sám živoří. Stát přenechal „starost“ o sociálně slabé provozovatelům ubytoven, kteří se kromě neetického vydělávání na těch nejchudších často věnují i kriminálnímu obchodu. Stát jejich činnost ještě dotuje.

Náměstek ministra pro místní rozvoj, M. Janeba, znovu argumentoval nepochopením cílů analýzy ze strany občanských členů. Cílem nebylo představit ty nejhorší příklady ubytoven či přijít s řešením osob v hmotné nouzi. MMR má společně s MPSV úkol stanovit nástroje sociálního bydlení, ovšem nastavit podmínky určující, kdo se nachází v bytové nouzi, je úkol MPSV. Ministerstvo obcím předkládá nástroje k řešení této situace, skutečnost, že je

samosprávy nevyužívají, nemůže ministerstvo nijak ovlivnit. *Státní fond rozvoje bydlení* poskytuje obcím zvýhodněné úvěry na výstavbu sociálního bydlení.

V. Pelíšková reagovala na výtku M. Šimáčka; sdělila, že v době zasedání mezirezortní pracovní skupiny situační analýza (*Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé*) mapující několik fungujících ubytoven již byla hotová. Domluva nebyla o tom, že Agentura bude do této analýzy vstupovat, nýbrž o tom, že Agentura přispěje do analytické části návrhu komplexního řešení sociálního bydlení. Tento příspěvek ministerstvo obdrželo a do návrhu ho zahrnulo. V. Pelíšková se nedomnívá, že by ministerstvo vyloučilo Sekci pro lidská práva ze spolupráce. Dále vysvětlila, že úkol formulovat definici osob v bytové nouzi mělo plně v kompetenci MPSV, přičemž trvalo velice dlouho, než se jednotlivé útvary ministerstva zabývající se sociální politikou shodly na jejím znění. Definice obydlí vychází z nového občanského zákoníku, který ho popisuje jako prostor vhodný k bydlení. V souvislosti se zmínkou, že terénní pracovníci často provádí realitní činnost, respektive že se snaží svým klientům nacházet náhradní bydlení, V. Pelíšková sdělila, že probíhá o diskuze o tom, že do návrhové části materiálu *Komplexní řešení sociálního bydlení* by se zakotvilo rozšíření náplně práce sociálních pracovníků o tuto činnost. Sociální práce a služby se dosud bydlení nevěnovaly. Sociální bydlení není zahrnuto v komunitních plánech krajů a obcí, a o to MMR usiluje, aby se už na těchto úrovních sociální a bytová politika spojila a v oblasti sociálního bydlení zodpovědné odbory postupovaly společně. *Státní fond rozvoje bydlení* rozhodně nepředstavuje jakousi státní infrastrukturu, která by byla využitelná k sociálnímu bydlení. Na jaké úrovni veřejné správy se budou chystané nástroje pro řešení bytové nouze realizovat, bude teprve předmětem diskuzí. Ministerstvo mělo představu, že by to měly být obce v samostatné působnosti, ačkoliv už má jednu špatnou zkušenost, že tento návrh neprošel s odůvodněním, že to nebude fungovat. Variantou je pověřit jejich realizací obce s přenesenou působností, avšak i proti tomuto návrhu se ozývají námitky, které preferují zodpovědnost delegovat na Úřady práce. Ke kritice analýzy se V. Pelíšková závěrem vyjádřila v tom smyslu, že analýza pouze říká, že ze zařazení osoby do kategorie osoby v bytové nouzi by pro tuto osobu měly poplynout nějaké nároky. Určit jaké to budou nároky a kdo bude odpovědný za jejich plnění, bude úkolem návrhové části materiálu *Komplexní řešení sociálního bydlení*.

J. Dobeš navrhl, aby obě ministerstva zvažila možnost uspořádat k návrhu *Komplexního řešení sociálního bydlení* seminář. Nesouhlasí s tím, že by mělo být především úkolem sociální práce řešit situaci osob v bytové nouzi. Obecně v rámci preventivní práce ano, ale nikoliv ve fázi, kdy ke ztrátě bydlení dojde. Stanovisko této Rady bude tlumočit kolegům, kteří na materiálu s MMR spolupracují.

M. Šimůnková nepovažuje analýzu za objektivní, domnívá se, že téma by mělo být projednáno na vládní úrovni. Proto chce iniciovat vznik materiálu, který by poskytl souhrnnou informace o situaci v ubytovnách, a předložit ho vládě jako samostatný bod jednání. Uzavřela diskuzi a přečetla návrh usnesení.

Diskuze k návrhu usnesení:

M. Šimáček k bodu b) návrhu usnesení, poznamenal, že jelikož pracovníci sekce nejsou členy pracovní skupiny, navrhuje ho doplnit dovětkem „a do přípravy tohoto návrhu zapojil členy Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny“.

Pozměňovací návrh k usnesení

Usnesení se doplňuje v bodě b) o dovětek: „a do přípravy tohoto návrhu zapojil členy Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny“.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
12	0	3

Pozměňovací návrh byl přijat.

**Usnesení č. 6/2013
Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
ze dne 25. března 2013
k bodu č. 8
Situace Romů v oblasti bydlení**

Rada

- I. **bere na vědomí** informace poskytnuté zástupci ministerstva pro místní rozvoj;
- II. **žádá** ministra pro místní rozvoj, aby
  - a) provedl analýzu situace sociálně vyloučených Romů v oblasti bydlení, jejímž cílem by bylo identifikovat faktory, které jí ovlivňují a možnosti jejího zlepšení; [poznámka: Tento úkol je plně v souladu s úkolem, který vyplývá z usnesení vlády ČR ze dne 14. června 2000 č. 599 ke Koncepci politiky vlády vůči příslušníkům romské komunity, napomáhající jejich integraci do společnosti, v němž je uloženo ministru pro místní rozvoj úkol e) průběžně zařazovat výzkum romské problematiky mezi významné aktivity resortu];
  - b) ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí zintenzívnil úsilí a urychlil plnění úkolu vyplývajícího z *Koncepce bydlení do roku 2020*, který směřuje k vytvoření návrhu komplexního řešení sociálního bydlení s využitím institutu tzv. bytové nouze, a do přípravy tohoto návrhu zapojil členy Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny;
  - c) při přípravě návrhu komplexního řešení situace osob v bytové nouzi vzal do úvahy doporučení *Výboru pro spolupráci se samosprávami a koncepci romské integrace* ke zlepšení situace Romů v oblasti bydlení.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
13	1	1

Usnesení bylo přijato.

BOD JEDNÁNÍ Č. 9

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

Bod č. 9 k Muzeu romské kultury byl projednáván v souvislosti s návrhem na sloučení Muzea romské kultury s Moravským zemským muzeem, jenž je uveden v *Návrhu úsporných opatření v oblasti zjednodušení agend a zrušení duplicit ve státní správě pro rok 2014*, který vláda projednala 16. ledna 2013. V této souvislosti byli na jednání Rady pozváni jako hosté zastupující ředitelka Muzea romské kultury, Mgr. Jana Poláková, PhD. a Ing. Karel Holomek, dlouhodobý zastánce Romů a osobnost, která se zasloužila o vznik této instituce.

M. Šimůnková shrnula vývoj událostí následujících po schválení zmíněného návrhu úsporných opatření. Uvedla, že jakmile se informace o návrhu týkajícího se Muzea romské kultury stala veřejná, vyjádřila formou dopisu ministryni kultury a premiérovi vlády svůj nesouhlas a argumentovala proti tomuto rozhodnutí. Vedla jednání s náměstkem ministryně kultury, F. Mikešem, a náměstkyní A. Matouškovou. O této záležitosti informovala i vedoucího poradců předsedy vlády, T. Vrbíka. Poslední ústní informace od ministerstva kultury je taková, že toto opatření a usnesení vlády nebude realizováno. Ministerstvo se bude snažit najít úspory jinde, jeho zástupci zároveň uznali, že tento krok by nebyl přínosný. V dopise, který ministryně kultury zaslala zmocněnkyni vlády, však tato ústní informace není potvrzena. Proto vítá přítomnost náměstka ministryně kultury, F. Mikeše, který přednese aktuální stanovisko ministerstva k této záležitosti.

Náměstek ministryně kultury, F. Mikeš, návrh představil a zároveň upřesnil další kroky ministerstva kultury k realizaci tohoto plánu. V této souvislosti zmínil dopis, který zaslala zmocněnkyně vlády ministryni kultury. Teprve po tom, co vláda vyhodnotí návrhy jednotlivých rezortů na úsporná opatření v oblasti zjednodušení agend a zrušení duplicit ve státní správě pro rok 2014, bude moci ministerstvo předložit argumenty stran, které se sloučením muzeí nesouhlasí. Dále objasnil, že ministerstvo chtělo sloučením dosáhnout snížení administrativních úkonů, nikoliv omezení činnosti. Potom co bylo ministerstvo informováno o nevhodnosti takového kroku, celou záležitost znovu projednalo a rozhodlo se znovu zanalyzovat jak finanční úspory, tak praktický dopad sloučení muzeí. Na druhou stranu poukazyval na společný management jiných muzeí a galerií, které ze sloučení těží výhody, přičemž jejich činnost je naprosto nezávislá a nadřazenou institucí neomezovaná. V průběhu dubna bude vláda vyhodnocovat naplňování opatření, při té příležitosti bude ministerstvo uplatňovat argumenty zmocněnkyně vlády.

D. Beňák vyjádřil postoj občanských členů Rady k tomuto návrhu. Muzeum romské kultury je unikátní instituce, kterou Romové vybudovali sami. I když chápe postoj ministerstva, o zachování autonomie pod správou nadřazené instituce vážně pochybuje. Především však tento krok nelze akceptovat z důvodu jeho etického a symbolického významu. A právě v této rovině má česká společnost vůči Romům dluh. Má na mysli zejména odškodňování obětí druhé světové války. Muzeum si zaslouží být svébytné a nezávislé.

Diskuze:

M. Šimůnková souhlasí s Beňákem, muzeum by si zasloužilo daleko větší prezentaci. Z morálního hlediska, ať by sloučení mělo pouze administrativní charakter, je jednoznačně pro, aby byl zachován současný stav.

L. Balogová kromě dokumentární a expoziční činnosti muzea považuje za důležité vzdělávací a volnočasové aktivity pro romské děti. V té lokalitě, kde muzeum sídlí, je jediným poskytovatelem tohoto typu aktivit.

K. Holomek, zakladatel muzea, přednesl argumenty, které je hodno připomenout. Muzeum vznikalo díky iniciativě a osobnímu nasazení několika málo lidí (Jana Horváthová, Bartoloměj Daniel, Eva Davidová, K. Holomek) v době, kdy se o uchování a rozvoji romské kultury ani nehovořilo. Bylo to v r. 1990. Nebyl tu žádný paternalismus, jen vlastní vůle zakladatelů. Základy koncepce muzea byly založeny již na konci 60. letech v rámci činnosti Svazu Cikánů-Romů. Muzeum do r. 2005 fungovalo jako nezisková organizace, teprve poté se transformovalo na obecně prospěšnou společnost. Bez úsilí samotných Romů by tento projekt nikdy nevznikl, ale zároveň by nebyl doveden do úspěšného konce bez pomoci vlády. Muzeum je jeden z institutů romské identity a původně bylo koncipováno jako mezinárodní muzeum Romů, nikoliv pouze jako československé. Romové jsou národem, který má společnou identitu, kulturu a jazyk. Mezinárodní romská reprezentace muzeum velmi podporovala, mezi donory patří holandská vláda či Muzeum holocaustu ve Washingtonu. Hodnota sbírky muzea je v rovině jejího významu nevyčísitelná. Dnes by ji už sotva bylo možné znovu vybudovat. Navíc byla majetkem občanského sdružení. Obává se, že by charakter a fungování muzea nebylo převedením pod správu jiné instituce zachováno. Ve světle dosavadních institucionálních kroků proti Romům (zákon o občanství při rozdělení republiky, zákon č. 261/2000 Sb., o odškodňování obětí druhé světové války, segregace romských dětí ve vzdělávání atd.) je domnělá úspora 15 milionů Kč naprosto nehorázným a nepřijatelným argumentem.

J. Poláková, zastupující ředitelka Muzea romské kultury, uvedla, že sloučení muzeí je sice technicky proveditelné, ale slibovaná úspora ve výši 15 milionů Kč je nereálná a vzhledem k morálnímu dopadu naprosto zanedbatelná. Finanční úspora ve státním rozpočtu naprosto nemůže vyvážit společenský význam této instituce. Muzeum neplní funkci pouze v oblasti etnoemancipace Romů, ale také v prezentaci romské kultury a historie majoritě. A to je velice důležité. Největší skupinu návštěvníků tvoří žáci základních a středních škol. Člověk v tomto věku je ještě tvárný, lze ho formovat vštěpováním správných postojů. Sociálně-edukační činnost by byla sloučením také podstatně omezena, což by mělo nepříznivý dopad na obyvatele sociálně vyloučené lokality, ve které se muzeum nachází. Sběrka muzea přesahuje charakter etnografického muzea. Co by se stalo s tou částí sbírky, která neodpovídá sbírkám etnografického muzea? Například expozice výtvarného umění Romů? Je možné, že by se muzeum muselo některých sbírek zbavit, aby naplnilo profil etnografické instituce. Z těchto důvodů považuje sloučení muzeí za krok naprosto nevhodný a doufá, že k němu nikdy nedojde.

S. Daniel byl v Radě pro národnostní menšiny ještě za federální vlády, takže si dobře pamatuje, jaké nadlidské úsilí představovalo muzeum vybudovat. Vláda na jednu stranu hledá úspory a redukuje státní správu, na druhou dělá taková rozhodnutí, která vedou k dluhům v řádech bilionu, které budou zaplacený s peněz daňových poplatníků (jako např. v případě špatného nastavení podpory fotovoltaických elektráren). Proto vezme Romům to jediné, co dnes mají, a ušetří 15 milionů Kč.

M. Šimůnková také vyjádřila obavu, kam by tento krok vedl, neumí si představit jeho důsledky.

F. Mikeš odvětil, že návrh počítá s tím, že specifická funkce, zaměřenost a samostatnost muzea by byla zachována. Upozornil, že zatím není v této záležitosti rozhodnuto. Jelikož se zmocněnkyně vlády obrátila na ministryni kultury s naléhavým požadavkem přehodnotit plánované opatření, jsou vypracovávány analýzy finančních úspor.

M. Šimůnková ukončila diskuzi a přečetla návrh usnesení.

Diskuze k návrhu usnesení:

F. Mikeš by obsah usnesení upravil v tom smyslu, aby ministerstvu bylo uloženo rozhodnutí znovu projednat v závislosti na výsledcích analýzy.

M. Bílková se připojila k návrhu F. Mikeše, jelikož není jisté, zda by se předpokládaných úspor opravdu dosáhlo.

J. Balog požaduje, aby se usnesení neměnilo. Náměstek ministryně kultury má možnost se zdržet hlasování.

M. Šimáček apeloval na úředníky, aby vnímali symbolickou hodnotu tohoto kroku, není třeba čekat na závěry analýzy.

K. Holomek připomněl, že vládní program integrace Romů do společnosti obsahuje také úkoly v oblasti podpory identity Romů. Pokud někdo odmítá finančně podporovat takovou významnou instituci, vyjadřuje tím v podstatě nesouhlas s vládním programem. Právo na národnostní sebeurčení, zachování a rozvoj národnostní kultury si nesmí dovolit zpochybnit ani nejvyšší státní úředník.

F. Mikeš nakonec svůj pozměňovací návrh stáhl a M. Šimůnková nechala hlasovat o původním návrhu.

**Usnesení č. 7/2013
Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
ze dne 25. března 2013
k bodu č. 9
Muzeum romské kultury**

Rada

žádá ministerstvo kultury, aby učinilo kroky, kterými bude usnesení vlády k návrhu úsporných opatření v oblasti zjednodušení agend a zrušení duplicit ve státní správě pro rok 2014 ve věci sloučení Muzea romské kultury s Moravským zemským muzeem revokováno.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
11	0	4

Usnesení bylo přijato.

**BOD JEDNÁNÍ Č. 10–12
INFORMACE ČLENŮM RADY**

Podklady k bodu č. 10 až 12 obdrželi členové Rady v písemné formě před zasedáním Rady. Podklady obsahovaly informace o činnosti výborů Rady, o aktivitách Sekce pro lidská práva na podporu romské integrace a o činnosti mezinárodních a mezivládních organizací, ve

kterých je Rada, případně Sekce pro lidská práva, zapojena. Členové vzali tyto informace na vědomí.

BOD JEDNÁNÍ Č. 13

RÚZNÉ

V posledním bodě zasedání M. Šimůnková oznámila, že vládní materiál předkládající společný plán okamžité intervence pro řešení sociálních nepokojů je připraven k projednání vládou. Dále oznámila, že na 5. duben 2013 ve spolupráci s kanceláří Rady chystá setkání u příležitosti Mezinárodního dne Romů.

J. Dobeš vyzval členy Rady k zapojení se do přípravy *Strategie sociálního začleňování do r. 2020*.

D. Tišer představil seminář *Mladí Romové v Evropě*, který se uskuteční v rámci mezinárodního romského festivalu *Khamoro*.

O návrhu prohlásit 7. březen památným dnem obětí romského holocaustu referovali hosté zasedání R. Ambriško a J. Hrabec.

BOD JEDNÁNÍ Č. 14

ZÁVĚR

M. Šimůnková ukončila zasedání Rady a poděkovala všem přítomným za účast.

Zápis schválila Mgr. Monika Šimůnková, výkonná místopředsedkyně Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny

V Praze dne 18. dubna 2013

Zapsala: N. Ludlová

Přílohy zápisu:

Příloha č. 1 – Zápis ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce* včetně informace o hlasování komise per rollam ze dne 22. března 2013

Příloha č. 2 – Zápis ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Podpora terénní práce*

Příloha č. 3 – Zápis ze zasedání Komise pro hodnocení projektů pro rok 2013 v rámci dotačního programu *Podpora koordinátorů pro romské záležitosti*

Příloha č. 4 – Doporučení Výboru pro spolupráci se samosprávami a koncepci romské integrace k programu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Podpora integrace romské komunity

Příloha č. 5 – Doporučení ke zlepšení situace Romů v oblasti bydlení